

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Leven Ende Deughden Vande Vveerdighe Agnes Van
Heilsbagh Gheestelycke Dochter Onder de bestieringhe
der Societeyt Iesv**

Huysmans, Daniel

T'Antwerpen, 1691

IX. Bekoringhen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37188

Godts beeldt. Ick en laet my niet voor staen, dat wy dit konnen verkrijgen door onsen aerbeyt: maer met Godts gratie kunnen wy ons eensdeels bequaem maecten om alsulcke gratien t'ontfangen. Godt is den principaelsten wercker ende gever van alle gaven ende gratien: die hy ons wille vergunnen, om ons alle uren ende ooghenblicken bequaemer te maecten, om sijn gratie t'ontfanghen. Want hy staet gestadelijck en klopt, om daer mede in-ghelaeten te worden. Hemelsche Koninghinne verkrijght ons hulpe, om Godts gratien noyt te beletten, om die t'ontfanghen naer sijnen wille ende begeerte, om eeuwelijck hem te loven door een eeuwich op-draegen inden selven oorspronck daer alles uyt vloeyt, Amen.

IX. C A P I T T E L:

Bekoringhen.

DEn helschen vyant en heeft niet ghelaeten dese vrome ziele dapperlijck te vervolgen ende te bekoren, soo door uytwendighe gedaenten, inde welcke hy by daegen ende by nachten verscheen, om haer tot schrick ende vervaertheyt te brengen, als door inwendige ingevingen ende aenlockingen, om haer tot sonden te trecken, of ten minste haere gemeynschap met Godt te stooren. Eenige van dese inwendige ingevingē hebben wy voor desen verhaelt, ende sullen hier noch andere voor-stellen: maer voor al moeten wy bemerken haere ongemeyne kloeckmoedigheyt om teghen alle helsche tochten te vechten, die sy op verscheyde plaetsen van haer schriften te kennen gheeft, ende op een plaetse met dese woorden.

Ick beroepe inden naem Godts alle helsche geesten, mer alle hun vermogen, t welck niet het hondertste deel by de sterckte van een vlieghe te verghelijcken is, dat sy teghen my opstaen,

staen, om strijdt te leveren: waer toe ick allen oogenblick, door Godts bystant gewapent zijnde, bereet ben. Den helschen vyant sal door dit terghen sijn pijlen teghen my veerdigh hebben, want hy hooveerdigh is, ende van eene krancke vrouwe niet geerne sich laet verwinnen: maer soo ick vertrouwe, de stercke handt Godts en sal my niet verlaeten.

Dit was de vroomheyt van Agnes, die heel de helle tegen haer derfde ophitsen ende terghen, die de tochten der helsche gheesten kloeckelijck overwonnen heeft, maer nochtans door menschelijke kranckheyt, namentlijck in't stuck der ghehoorsaemheyt, somwijlen ghevallen is. Laet ons de bekoringhen des vyants, ende haeren vromen wederstant voorstellen.

§. 1. Bekoringhen teghen de ghehoorsaemheyt.

DEse Bekoringhen liepen op 't schrijven van haere inwendighe ghesteltenisse ende besondere gemeynschap met Godt: want aengaende d'andere oefeninghen der ghehoorsaemheyt en sagh den vyant in Agnes geenens kans. Den strijt die sy in dit stuck onderstaen heeft, is van 't beginsel van dit schrijven begoft, ende en heeft noyt opgehouden tot het eynde haers levens: t'welck sy in't leste van haer leven met dese woorden bekent: *ick moete i'elcke reyse eene nieuwe kampvechtinge uyt-staen, eer ick tot het schrijven kan komen.*

Ghemerckt dat sy somwijlen in desen Kamp-strijdt te swack was, ende te veel aen den vyant toegaf, is hy in dese soorte van bekoringhe soo hertnecktigh ghebleven. Haer kranckheydt ende sijn hertnecktighheydt beschrijft sy met dese woorden. *Den vyandt soeckt in een ziele te komen, ende die te besitten door de deure van onse gheneghentbeden. Daer hy in onse gheneghentheyt eenighe plaetse vindt, daer soeckt hy te wonen.*

Van

Van't beginsel hebbe ick teghenheit ghehadt teghen't schrij-
ven: langhs dese deure worde ick aen-ghetast. Den duyvel
moet weten dat mijnen boude van desen kant het swackste
is: ende ick moet bekennen, dat ick in dese saecke dick wils
misdaen hebbe. T'is den vyandt even veel, waer in hy ons
vermeestert, als hy maer tot eenighe winste kan komen, hoe
kleynd die oock is. Ende't is een groate winste voor hem, eene
ziele die met Godt vereenight is, oock eenen ooghenblik van
Godt te trecken: hier toe doet hy sijn nyterste neerstigheyt.
Ende't is groote schaede aen de ziele oock eenen ooghenblik
hier van afgetrocken te worden: ende grooter dan wy mey-
nen. Om dat dese schaede soo tattel van ons gheacht wordt,
daerom is't dat wy inde selve soo dick wils vallen.

De voornaemste bekoringhe die Agnes in dit stuck
onderstaen heeft, seght sy dese geweest te zijn, als sy
van den vyandt verweckt wiert, om de stadt van Rure-
monde, ende de gehoorfaemheyt te verlaeten: welke
bekoringhe haer verscheyde reysen vobr gestelt is, en-
de dat met schijn van godtvruchtigheyt. Want den vy-
andt seer arghlistighlyck met de fausse van schijn-hey-
ligheyt sijn vergif menghelt, als hy tracht een ziele te
versticken die inde deught wel ghegrondt is. Hy ver-
thoonde dat het tot Godts glorie soude wesen eene
andere wooninghe te verkiesen, daer sy niet en soude
belemmert worden met dit verdrietigh ende pijnelijck
schrijven: dat sy aldaer sonder eenigh beletsel haeren
drift tot alle Godts-dienstigheyt soude in volghen, in
te bidden te vasten, haer lichaem te kastijden, de God-
delijcke besoeckinghen te ghenieten, sonder aen iem-
ant rekeninghe te geven van't ghene tusschen Godt
ende de ziele heymelijck omgongh. Dese woelende
gedachten, die haer seer moeyelijck vielen, wierden

vanden vyant versterckt door eenen inwendighen afkeer van haeren Biecht-vader, den welcken aen haere geneghentheden soo dickwils wederstont.

Sy bemerckte van wat oorsprongh dese invallingen voort quaemen: soo uyt de verduyfteringe des geests, die gemeynelijck de helsche bekoringhen verghefschapt; als uyt d'inwendige onruste ende benauwtheyt met de welcke haere ziele gepranght wiert.

De middelen die sy gebruyckte om haeren vyant te wederstaen, waeren dese. Ten eersten, haer selven inde Goddelijcke teghenwoordigheyt te verootmoedighen, ende sijnen bystant te versoecken om niet te vallen: want sonder desen bystant sagh sy haer selven vervallen van alle deught. *Heere, seght sy, wat sijn wy van ons selven, als uwe Majesteit sich afstreckt van ons? Eenen grondeloosen afgront van alle quaet.* Ten tweeden, meer tijts te besteden in't ghebedt, naer't voor-beeldt des Salighmaeckers, die in't Hofken dies te volherdigher in sijn ghebedt verbleven is, hoe hy meer verlaeten wiert van sijnen Hemelschen Vader. Als haer ziele aldus verduyftert was, verveelde haer den tijt des ghebedts, die op andere tijden schier eenen ooghenblick scheen te wesen: maer hoe de voltreckinghe van desen tijt haer moeyelijcker viel, hoe sy desen tijdt meer verlenghde. *VWant het alsdan tijt was van bidden, seght sy, ende van mijn selven ghevelt te doen, om door de gratie Godts desen strijdt te doorbreken.*

Naer dat dese swaere bekoringhen ertelijcke dagen geduert hadden, s'nachts haer gewoonlijcke Meditatie doende, hadde sy voor stoffe genomen hoe onsen Salighmaecker opstaende uyt sijn ghebedt, tot sijn discipelen gekomen is, hun vermaenende, dat d'ure naeckte,

te, op de welcke den Sone des mensch geleverd soude worden, ende den verrader nae by was. *In dit insicht, seght sy, kreegh ick kennisse van myne bekoringhe, ende wiert te samen van de selve verlost. Ick sagh dat ick den tweeden Judas soude geweest hebben, ten waere my de gratie Godts wederhouden hadde: door dien dat ick door schijn van meerdere devotie, alle quaet bedreven soude hebben: Want het quaet onder desen deckmantel schuylde.*

De vrucht van dese bekoringhe was een klaerder kennisse ende beschaemtheyt, over de boosheyt van haere quaede geneghentheden: een meerder licht om vastelijck haer betrouwen te stellen op Godt: ende een nauwer toe-sicht op haer selven, door d'ondervindinghe van dese kranckheyt.

Naer de sonderlinghe beschouwinghe der H. Dryvuldigheyt, die in't eerste Capittel van dit tweede Deel beschreven staet, gevoelde sy wederom soo groote beschaemtheyt, teghenheyt, ende pijnelijckheyt in dese dinghen aen den Biecht-vader kenbaer te maecken, dat sy vol van gepeysen was, om van Ruremonde stillekens te vertrecken, op dat dese dinghen aen niemant souden bekent zijn, dan aen Godt alleen. Haer docht dat dit vertreck seer lichtelijck konde geschieden: want sy soo groote verbintenisse niet en hadde aen de Juffrouw by de welcke sy woonde, om met soo groote pranghinghe des gemoets haer by te blijven; noch oock eenighe belofte ghedaen hadde aen den Biecht-vader, om hem gehoorsaem te zijn. Moest sy door Godts wille aen iemant gehoorsaem zijn: dat sy op een andere plaetse eenen Biecht-vader konde vinden, ende sijnen wille aengaende haere oeffeningen volghen: doch geene kennisse gheven van soo verho-

len saecken die tusschen Godt ende haer ziele gebeurden. Maer d'onruste die dese helsche gepeysen wederom vergeselschaptten, gaven haer te kennen van wat gheest datse voort quamen.

Hier viel dan wederom eenen strijt tusschen haer ende de helle: In den welcken *Agnes* volghens haer gewoonte sich waepende met het gebedt: Alwaer sy terstont met de hulpe des Hemels versterckt wiert, in den selven oogenblick, seght sy, *sagh ick onsen Salighmaecker die my seyde, dat indien ick my vande ghehoorsaemheyt ontrocken hadde, hy my oock van sijn heet-brandende herte soude afghetrocken hebben: Of om beter te segghen, dat ick my hier door soude afghetrocken hebben van hem. Ick sagh klaerlyck, dat soo wie sich van de H. Ghehoorsaemheyt afstreckt, sijn selven oock afstreckt van Godt. Ende my wiert te kennen ghegheven, dat den ghenen die sijnen eyghen wille volght, in wat saecke dat het wesen mach, soo kleyne, als groote, ende sich afkeert van de deught inde welke den Sone Godts ons soo volmaectelijck voor-ghegaen is, sijn selven oock uytkeert uyt Godt. Want ick in't binnenste mijnder ziele uyt het gewont herte van onsen Salighmaecker dese woorden hoorde: Aensiet mijne wonden die ick om uwen wille ontfanghen hebbe uyt ghehoorsaemheyt tot mijnen Vader. Wilt ghy u daer uyt keeren? Hier van ghevoelde ick in my, alsulcke veranderinghe, met alsulcke beschaemtbeidt (nochtans vermenghelt met groote liefde tot Godt, ende tot mijnen Oversten, door wien ick den wille Godts kenne) dat ick vast ghestelt hebbe, met een nieuwe overgevinghe aen Godt, door mijnen Biechtvader Godts wille te hooren, in het doen ende laeten, om hier in aen mijnen Bruydegom wat ghelijckheyt te thooven. Hier ghevoelde ick beduydelijck, dat wie hem hier van wilt ontzrecken, sijn selven in perijckel stelt om in alle sonden te vervallen.*

wallen. *VWant* wie hem af keert van de ghehoorsaemheydt, heeft ghebreck van ootmoedigheyt, mits dat de ghehoorsaemheydt een Dochter van d'ootmoedigheyt is.

In dit selve ghebedt heeft sy verscheyde andere leeringhen van Godt verkregen nopende de ghehoorsaemheydt. Te weten, dat de ghehoorsaemheydt sich niet uyt en reyckt om te ghebieden of te verbieden dat teghen Gods of sijn gheboden is: Maer aengaende d'andere dinghen, 't zy wassen, bidden, waecken, arbeiden, of wat het wesen mach, hoe een ziele in dese saecken simpelder aen haeren Oversten ghehoorsaem is, hoe sy aenghenaemer aen Godt is. Dat het opsicht van dese ghehoorsaemheydt alleenelyck moet wesen d'eere Godts, niet ons cyghen ghemark of profijt, 't zy hier, 't zy hier naemels. Dat hoe dese deught suyverder om de goddelijcke eere gheoeffent wort, hoe sy beter ende soeter is. *VWant* suyverlyck om Godts eere ghehoorsaem zijn, komt de kinderen toe, ende niet de knechten, of huerlinghen.

O Heere *uwer* eere smaect een ghehoorsaem kint beter dan allen loon: want een kint dat aldus ghestelt is, woordert meer in een werck; dan andere die om loon dienen in duysent jaeren. Ick gevoele my oock leven-achtigher om dese H. Deught met vrolyckheyt ende snelheyt te oeffenen, sonder my af te trecken. Liever te doen dat my sel gheboden worden, als dat ick self soude voor-nemen. Ia door de gratie Godts met den minsten winck te vliegghen: Ende den Wille Godts te kennen uyt eenen winck, soodoor mijnen Oversten, als door alle schepselen, als 't Godt almachtigh gbelieven sal. Ende dat met alle ootmoedighe onderworpenheydt, suyverlyck ter eere Godts.

Wie soude hier willen verragghen, die de suyvere volstandige ghehoorsaemheydt tot'er doot toe in onsen Salighmaecker Iesus Christus aensiet? Ick gevoele dat iemant, die voort-

ganck wilt doen in alle deughden, suyverlijck ende oprechtelijck moet wandelen in een voormoedighe ghehoorsaemheydt. Want wy daer door het alder-bequaemste worden, om alle gratien t'ontfanghen. Ick wil my door Godts gratie nu gaen begheven tot een oprechte ghehoorsaemheydt, ende dat door de hulpe van mijn lieve Moeder, Moeder ende voedster van alle deughden, in alle de ghene die haere hulpe oprechtelijck ende volstandelijck versoeken, in wiens hulpe ick betrouwe.

S. 2. Bekoringhe van haet, vraeck, ende achterklap.

JEmant die van *Agnes* seer af keerigh was, gebruyckte alle middelen, om haer met achterklappighe woorden te bekladden, ende haere eere te verdrucken. *Agnes*, die soo hertelijck sonder ophouden badt om lichaemelijcke pijnen te lijden, ende de selve soo blymoedelijck onderfont, voelde teghenstrijt om dit kruysken te draghen, dat van de goddelijcke ghedooghentheydt haer gheschoncken wiert: Maer heeft evenwel de swaerigheyt van dese bekoringhe, die van den duyvel door desen achterklap ende eerschendinghe voort quam, kloeckelijck over-meestert.

De valsche beschuldighen die dese personee uytstroeyde, waeren aen *Agnes* bekend, ende veroorsaecten eenighe onruste in haer ghemoet: Dese onruste vermeerderde, ende verweckte eenighe gheneghentheydt om haer selven op een ongheoorlofde maniere te verdedighen, te weten met de heymelijcke ghebreken ende ongheregheltheden van dese achterklappighe tonghe voor den dagh te brenghen. Maer soo haest als sy bemerckte van wat gheest dese onrechtveerdighe driften voor ghestelt wierden, ende als sy

van

van haere consciencie verwitticht wiert, dat de verdachte verweiringhe soo mishaelghelijck aen Godts ooghen was, als de lasteringhen die sy door desen middel socht te verdompen: Hadde sy eenen grooten schrick van haer selven, vervloecte dese helsche invallingen, ende verstiet de selve met alle haere krachten. Sy keerde sich tot Godt, ende maecte inde goddelijcke tegenwoordigheyt een vast voor-nemen van liever duysentmael te sterven, als uyt een haetigh herte eens anders gebreken t'ontdecken, of eenighen haet, om wat opzicht dat het wesen mocht, teghen haeren naesten te voeden.

Worstelende teghen dese boose ghedachten om de selve te verdrijven, ende bevindende dat haer gemoet tot dese vraecke even gheneghen bleef, vertroock sy naer de Kercke, om aldaer inde tegenwoordigheyt van 't Alder-heylichste Sacrament met meerdere baete den Goddelijcken bystant te versoecken. Het gheviel dat de Misse, die alsdan ghelesen wiert, van den H. Arts-Enghel Michael was.

Dit gheval verweckte haer, om van desen grooten verwinner der helsche vyanden te versoecken, dat hy de selve vyanden, die hy uyt den Hemel verjaeght hadde, ende die haer tegenwoordighlijck door dese bekoringhe seer lastigh vielen, van haere ziele soude wegh-drijven. Doch indien 't Godt gheliefde, dat sy desen dubbelen strijt van haet ende van vraecke, alle haer leven, ja oock tot den uystersten dagh behouden soude, tot vermeerderinghe van sijn eere ende glorie, offerde sich aen haeren Salighmaecker, om dese boose gheneghentheden t'onderstaen, mits ondersteunt wordende van sijn Goddelijcke gratie.

Door

Door dit vierigh ghebedt, ende door dese overgevinghe van haer selven, heeft het Godt ghelieft alle dese quaede ghenegentheden van de bedorven natuerre, ende alle verduyfteringhe van haere ziele wegh te nemen: Soo dat sy volle verwinster was van dese tochten der helle. D'inwendighe blyfchap, die sy naer soo kloecke overwinninghe ghevoelt heeft, seght sy soo groot gheweest te zijn, dat sy met gheen woorden en kan beschreven worden.

Een deeltjen van de vermelde bekoringhe was, dat de voorseyde achterklapster, die d'eere van *Agnes* socht te schenden, soo verre ghekomen is, dat sy oock ghetracht heeft, haeren Biecht-vader te bewegen, op dat hy de bestieringhe van *Agnes* soude verslaecken, ende gantschelijck haer verstootten. Den duyvel hadde verscheyde redenen om dit te doen. Ten eersten om de ziele van *Agnes* door dese verstootinghe mistroostigh te maecken: Want den vyant wel wiste, dat sy desen teghenwoordighen Biecht-vader in seer groote weerde hiel. Ten tweeden om haer desen Bestierder af te trecken die den lesten van haer leven gheweest is, ende boven alle de voorgaende, haere deught vervoorderde.

Maer den vyant is hier wederom leelijck verwonnen gheweest. Want *Agnes* was seer gewilligh, ja begeerigh, van haeren Biecht-vader misacht, versmaect, ende oock verstootten te worden, niet teghenstaende den grooten voortganck die sy door sijne bestieringen dede: mits dat sy aen gheen menschen gehecht en was, ende bereet was om dit lijden met alle andere swaerigheyt t'onderstaen. Ende den Biecht-vader en heeft sich door dese quaede tonghe niet laeten omsetten,
noch

noch sijn ghevoelen verandert, dat hy van *Agnes* hadde.

Sy wiert van Godt verwitticht dat dese vrouw-perfoone van den duyvel opgemaect wiert, om aen den Biecht-vader quaelijck van haer te spreken, ende om den Biecht-vader teghen haer op te hitsen: Ende dat sy dit noch heftigher doen soude als tot noch toe gheschiet was. Dese kennisse die sy van Godt ontfangen hadde, schreef sy aen den Biecht-vader met dese woorden. *Den duyvel sal het vier, dat hy door Godts toelaetinghe begoft heeft teghen my t'ontsteken, door dat instrument aen V Eerw. bekennt, noch meer doen vlammen: Maer hier in ben ick door Godts gratie gheheelijck over-ghegeven in Godt. Ende met een verheughende gemoet bereet, allen ooghenblick t'onfanghen van Godts handt, dat hy daer van sal schicken. Ick ghevoele my met een groot verlangen seer uytghespreyt, om sulckx ter liefde van mijnen Bruydegom te verdraeghen, ende dat tot voldoeninghe van die persoone, ende van alle menschen. Ick ghevoele in my dat ick alsulcke gratie onweerdigh ben: Daerom vreesse ick dat het my van Godt niet vergunt sal worden. Als ick over eenighe daeghen tot verfoeyinghe ende vernietinghe van het helsch serpent gheschreven hebbe, dat hy van sijn selven niet is, ende gheene macht van sijn selven heeft: Dan ghevoelde ick klaerlijck in my, dat hy dat teghen my soude soecken te wreken, ende my strijt leveren: T welck hy nu te werck ghestelt heeft door dit instrument. Vaer van Godt almachtigh sijns selfs eere, glorie, lof, ende danckbaerheyt moet wesen.*

S. 3. Bekoringhe van ydele glorie.

VAN dese bekoringhe is sy menighmael, ja heele jaeren ghequollen gheweest: Want den vyant desen strijt gemeynelijck ende sonderlingh voorwent aen uytmuntende zielen, wetende dat de ghene die aen alle andere bekoringhen kloeckelijck wederstaen, door dese bekoringhe lichtelijck vallen. Eenen van de voornaemste tochten in dese stoffe sal ick hier voorstellen, ende de waepenen by-brenghen, met de welke *Agnes* dese aenvechtinghen wederstaen ende overwonnen heeft.

Den 2. Februarij 1638. S'avonts voelde sy van verre eenen wint van ydele glorie aen-komen in deser voeghen. Dat sy vele ende groote gratien van Godt ontfanghen hadde volghens haer verdiensten, ende weerdigh was om boven andere inde oogen der menschen geacht te worden. *Dit viel my seer drolligh, seght sy, ende ick verstiet terstont dien duyvelschen wint, ende keerde my tot mijnen Niet. Ick aensagh klaerlijck wat ick van mijn selven was ende vermocht: Niet, niet met alle. Ende daer teghen insiende van wie ick was, dat ick ben, van 't beginsel, tot nu toe; te weten, van Godt almachtigh, van den welcken ick alles ontfanghen hebbe, sonder 't minste van mijn verdiensten, maer enckelijck door sijn gaetheyt; soo offerde ick wederom alle gratien inden selven oorspronck, waer uyt ick de selve ontfanghen hadde. Offerde oock mijn selven om alle d'ontfangen gratien aen den ghever weder te gheven, om die aen een ander uyt te reycken, die 't hem ghelieven soude, ende my 't allen ooghenblick tot mijnen Niet te brengen naer sijn wel-behaeghen.*

Dit waeren de waepenen die sy alsdan ghebruyckte teghen

tegen dese helsche-invallen, verachtende door Godts gratie het vier dat den vyant teghen haer uytspoogh, ende sich keerende tot haeren Niet, Maer den vyant en gaf den moet niet verloren: Sy wiert wederom met de selve quellinghen aengetaft, als sy haer nachghebedt soude doen, als wanneer sy hem voelde aenkomen met de selve ghedachten, als aenlockende om in haer ziele binnen ghelaeten te worden. *Maer met de voorschreven insichten, seght sy, bleef desen aenbrengher buyten, ende verre van my, om my onverhindert met mijnen Bruydegom te laeten spreken.*

Ten tijde van 't gebedt was sy vry van dierghelijcke quellinghen. *VWant onsen Bruydegom, seght sy, is den aenstoker tot het goet, den ghever van het goet, ja den bidder self.* Soo dat den vyant haer alsdan gherust liet met haeren Beminden, ende als van verre stont, sonder sich te verfstouten naerder te komen, daer soo vierige ziele in haeren Godt als verflonden was.

Sy bemerckt hier, dat het ghebedt d'alder-sterckste waepeninghe is teghen alle d'aenstooten der helsche vyanden: Ende seght, dat dese vyanden de selve inblaefinghen wederom hernaemen, als haer ghebedt ghe-eyndicht was: Nochtans niet altijd met het selve ghewelt, maer den eenen tijdt stercker als den anderen.

Somwijlen waeren dese bevechtinghen soo krachtighe ende soo moeyelijck, dat sy tot eenighe vervaertheit ghebrocht wiert; 'welck haer een teeken was dat dese vuyle beest naerderde. Alsdan liet sy dese gedachten als ongheacht voor by gaen, sich in haeren Niet onderhoudende: **Aen Godt** almachtigh van alle dinghen, eere ende glorie ghevende, die hem toe quam;

Qq 2

ende

ende aen haer selven niet dan alle verachtinghe ende versmaedinghe, met offer om 't sijnder liefde oock verplettert te worden. Soo gonghen dese ydele ghedachten wederom te niet.

Sy bemerckt hier oock dat-men in dierghelijcken strijt met den vyant, gheene invallende vervaertheden en mach involghen, maer kloeckmoedelijck moet wederstaen. *VWant, seght sy, dit is den aert van den duyvel: Als een ziele, die hy bestrijdt, vervaert wort, dan vernaerdert sich die hooveerdighe beeste tot ons, ende meynt den strijt half ghewonnen te hebben. Maer als een ziele hem misacht, ende nochtans op haer hoede is: Dan laet hy den moet sincken, ende wijckt, ende moet beschaemt vertrecken.*

Dese tentatie bleef twee daeghen dueren: Naer de welcke dit helsch serpent hier mede wederom aen quam, dese ydele ghedachten teghen haeren wille opdringhende. Sy keerde sich vierighlijck tot Godt: Protesterende inde teghenwoordigheyt van alle de Heylighen, ende van de Hemelsche Koninginne in Godt, dat dese ghedachten teghen haeren wille waeren, ende niet anders socht, noch iet anders haer toe quam van haer selven, als versmaetheyt van alle menschen, ja den diepsten afgrondt der helle.

Om haeren vyandt noch meerder spijt aen te doen, ende teghen alle verydelinghe haer selve noch meer te verstercken, verwekten sy haer selven om een overgrootte verachtinghe t'onderstaen, die sy met dese woorden beschrijft. *Ick verweckte in my door Godts grazie een meerdere begeerte van versmaedheyt, ende versocht van Godt dat hy soude gheheughen, dat ick van alle die in dese stadt sijn door alle de straeten op ende neer met slyck ende dreck mocht geworpen worden, ende met de voeten vernielde.*

nielt ende gemorselt, ende aldus te niet gedaen worden, ter liefde van dien, aenden welcken alle eere ende glorie toekomt. Ick nam voor my V. Eerw. in Godts plaetse te bidden, dat my dit van Godts weghen door V. Eerw. soude toegheslaen worden: ende dat voor my eenen wyt roeper soude gaen die over-al soude roepen, dat alle die inde stadt zyn, soo kleyn als groot soude te voorschyn komen, ende my alsoo handelen, gelyck voorschreven is: dat dit aen een ieder gheorloft was, ende dat dit my toe-quam. Ick bevont my in dese begeerten soo onsteken, dat ick meynde, dat ick 't al gevoelde. Daer mede gongh ick d' alderonweerdighste te ruste, in den brandenden schat van mynen Bruydegom hem met sijn selven om-vattende in sijne liefde, ende aldus viel ick in slaep.

Sy gebruyckte noch eenen anderen schilt, soo teghen dese bekoringhe als andere: te weten, de rechtfinnighe verklaeringhe aen haeren Biecht-vader van alle 't ghene haer ziele onrustigh maecte: welcken middel sy seer baetigh bevont te wesen.

§. 4. Bekoringhe teghen den H. Ignatius ende de Societeit.

Ontrent den Feestdagh vanden H. Ignatius des jaers 1637. quam den vyandt haer bekoren met grooten af-keer vanden aenstaenden Feestdagh, en met groote walge tegen de Societeit. De bekoringe begoft in haer gewoonlijk nacht-gebet, door soo groote onlustigheyt, dat sy buyten haer gewoonte sich moest gewelt doen, om 't selve te voltrecken. Sy versocht ootmoedelijck den Goddelijcken bystant, om dese tegenwillighe ghedachten te versetten: maer en wiert niet verhoort. Want dese bekoringhe duerde heel den nacht, ende groeyde noch meer den volgenden dagh,

als wanneer den Biecht-vader haer eenighe deughden van desen Heylighen voor-stelde. Sy voelde alsdan in haer gemoet een groote verachtinghe vanden H. Ignatius, ende een ongeloovigheyt vande jonsten, met de welcke Godt hem begaeft heeft. Haeren wille streedt met alle geweld teghen dese ongrondighe gedachten: maer en was geen meester van haer verstant, dat even hertneckigh bleef, ende noch hertneckigher wiert. Want als *Ioanna van Randenraedt* by haer quam, met den Brief vande gehoorsaemheyt, die den H. Ignatius geschreven heeft; een deeltjen vanden selven voorlesende, was haer teghenspanningheyt teghen den H. Ignatius, ende teghen alle die hem volghden, of ghevolght hadden, of souden volghen, soo sterck ende driftigh, dat indien sy de macht ghehadt hadde, desen Heylighen met alle sijn geselschap soude vernielt hebben, soo dat'er noch in hemel, noch in aerde, eenighe ghedachtenisse en soude overblijven van Ignatius of sijne Societeyt. Wat sy dede of niet, en konde dese teghenheyt niet versetten: ende s'avonts te ruste gaende, en wist met dese onbehaeghelijcke gedachten geen wegh. Keerde sich met alle haer vermoghen tot Godt, belijdende dat dese hertneckighe invallen teghen haeren wille waeren: ende stelde vastelijck alle dit duyvels ingheven met d'eerste geleghentheyt aen den Biecht-vader kenbaer te maecken, om de kracht van dese bekoringhe te verpletten, die door het stilswijghen pleegh stercker te worden. Aldus begaf sy sich tot de ruste, haer teghenwoordigh liiden vereenighende met het liiden des Salighmaeckers.

Ontrent den middernacht ontwaeckt sy, ende doet haer ghewoonelijck nacht-ghebedt met groote inghekeert-

keertheynt tot Godt, ende met sonderlinghe liefde tot de wonden die den Salighmaecker in sijn Lijden ontfanghen hadde. In't bedencken van dese wonden verbleef sy langhen tijdt, niet konnende sich daer van keeren, ende geen versaetheyt vindende, inde diepte ende breedde van de selve t'overlegghen, ende te samen de grondeloofse liefde die dese veroorsaect hadden. Alsdan sagh sy uyt dese wonden die sy levendigh sich verbeeldt hadde, als een brandende vier opstaen, dat hem uyt-reyckte tot het herte vanden H. Ignatius; dat het herte van desen Heylighen heel brandigh was van dit vier: dat van dat herte het selve vier wijd ende breed door heel de werelt verspreyt wiert, ende naementlijck tot de kinderen ende naevolghers van desen Heylighen, om heel de H. Kercke, ende oock de Heydenen, met het selve vier te verwerpen. Sy sagh oock, dat dit vier door de mede-ghesellen vanden H. Ignatius, tot het eynde des wereldts meer en meer soude branden. In dit ghesicht was sy verloren heel den tijt van haer nacht-ghebedt, dat is, tot twee uren nae middernacht: welcken tijdt haer als eenen ooghenblick scheen te wesen. Sy loofde Godt, ende voelde sich te samen vry van alle de voorgaende bekoringe: ende sy besluyt dit verhael met dese woorden.

Mijn wederspannigheyt was verandert in een groote inwendighe vreught: den dagh van onsen Heylighen Vader, daer ick te voren voor vreesde, ende den tijt van dien dagh, docht my door Godts gratie minder als eenen ooghenblick. Soo haest verandert Godt Almachtigh in lichtigheyt, dat ons te voren swaer docht te wesen. Den yver ende de liefde die ick in my gevaelde tot onsen H. Vader, ende tot de gheheele Societeyt, is van dien tijt seer vermeerdert, met een insicht
van-

vande wijdde ende breedde der groote vruchten die vande Societeyt tot de H. Kercke vloeden. Een groot licht heeft Godt aen sijn Kercke gegeven in sijnen dienaer *IGNATIVS*: door wiens verdiensten, ende die van sijn kinderen, wy ons mede-deelachtigh maecten, om met een vaste hope ende betrouwen door desen grooten Heylighen van dat Goddelijck licht ontsteken ende altijd brandigher te worden in het vier der liefde, ende alle te samen Godt te loven.

X. CAPITTEL:

Ooatmoedigheydt.

§. I. Kleyn gevoelen van haer selven.

Agnes hiel sich voor de minste ende verworpenste, niet alleenlijk van alle menschen, maer oock van alle schepselen: sy was verwondert, dat de Goddelijcke goetheyt gheweerdighde sijn gaven tot haer te stieren, daer sy soo quaelijck besteet waeren: t gene sy volghens haer verdiensten versocht, was versmaedheyt, lijden, alle soorten van pynelijckheyt, soo hier, als hier naemaels. De plaetse, die volghens haer gevoelen haer eyghentlijck toe-quam; ende die ghemeynelijck in haer gedachten speelde, was het diepste der helle, soo nu dickwils gheseyt is: ende sy hiel de selve noch te goet, voor haer onweerdigheyt. Sy beschrijft dese inbeeldinghe, als haer daghelijcksche oeffeninge menighmael: op den 17. Junij 1637. daer by voeghende een besondere jonste, die sy aldan ontfanghen heeft vanden ghenen die ghewoon is een ziele meer te verheffen, hoe dese sich meer vernedert. Want diepsinnelijck gegraven hebbende in haer verfoeyelijckheyt,
die